สรรพชินธรรมเทศนา

ให้พิมพ์แจกเป็นอนุสรณ์ธรรมบรรณาการ

ในงานฌาปนกิจศพ

ายทองคร้าม ตันติรัตนกุล

มรุวัดประยุรวงศาวาส ธนบุรี

๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

294.32
พ46ส 2506
ฉ.1

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

ปญฺญาย ปริสุชฺฌติ

สรรพชนธรรมเทศนา

เล่ม 2.

ให้พิมพ์แจกเป็นอนุสรณ์ธรรมบรรณาการ

ในงานฌาปนกิจศพ

คุณนายทองคร้าม ตันติรัตนกุล

ณ เมรุวัดประยุรวงศาวาส ธนบุรี

วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

หอสมุดศาสนวิเสสอนุสรณ์งานศพ วัดบวรนิเวศวิหาร

923.6
ท45
ค.2

958

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

คำปรารภ

ชีวิตร่างกายและทรัพย์สมบัติ ของคนของสัตว์ทั่วไปไม่ทนทาน มีศัตรูหมู่มารคอยบ่อนทำลาย ทั้งภายนอกแลภายในไม่ว่างเว้น แม้เจ้าของจะป้องกันแลหวงห้าม ก็ไม่พ้นความวิบัติพลัดพราก คือ เกิดแล้วไม่นานก็แตกสลายไป ตามวิสัยแห่งสังขารอันกรรมแต่ง ผู้ไม่ใช้สติปัญญาพิจารณามักหลงลักษณาการอันเป็นมายานั้น ๆ ประมาทเพลิดเพลินในสุขเล็กน้อย แต่ต้องเผชิญกับทุกข์ภัยมาก ไม่ได้ที่พึ่งที่เป็นแก่นสารจริง ส่วนคุณนายทองคร้าม ตันติรัตนกุล เป็นผู้มีบุญได้สร้างสมไว้ในปางก่อน ได้ถือกำเนิดมาดี มีร่างกายแลทรัพย์สมบัติสมบูรณ์แล้ว ไม่เมาประมาทรู้จักใช้สติปัญญาพิจารณา ให้เห็นเหตุผลตามความเป็นจริง แลสามารถใช้สิ่งที่แม้มิใช่สาระ คือใช้ชีวิตร่างกายและทรัพย์สมบัติสร้างบุญบารมีที่เป็นสารประโยชน์ขึ้น เป็นคนมีศรัทธาเชื่อเหตุ เชื่อผล เชื่อความที่

สัตว์มีกรรมเป็นของตน แลเชื่อความตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอาใจใส่ในการบริจาคทานรักษาศีล ยินดีในการทำชอบ สงเคราะห์เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วยเมตตากรุณา เป็นที่รักใคร่ของผู้ที่เป็นญาติเป็นมิตรแลผู้ที่ได้สมาคมทั่วไป ชื่อว่าทำชีวิตให้เป็นสุขผ่องใสสำเร็จประโยชน์แก่ตน แลคนเหล่าอื่นมากมาย ดังการที่ได้เสียสละสร้าง ร. ร. ปริยัติธรรม, สร้างสุขศาลา, สร้าง ร.พ. หญิง, สร้างสถานีอนามัย, แลเข้าส่วนสร้างอุโบสถที่วัดสารนาถหลายครั้ง ดังที่กล่าวไว้ในประวัติสังเขป เป็นต้น ชื่อว่าถือเอาสาระแก่นสารของตนไว้ได้ ตามนัยพระพุทธภาษิตที่ว่า "สทฺธาย สีเลน จ ยา ปวฑฺฒติ ปญฺญาย จาเคน สุเตน จูภยํ สา ตาทิสี สีลวตี อุปาสิกา อาทียติ สารมิเธว อตฺตโน" แปลความว่า อุบาสิกาใดย่อมเจริญด้วยศรัทธา ศีล ปัญญา จาคะ แล สุตะอย่างละสอง อุบาสิกาเช่นนั้นผู้มีศีล ย่อมชื่อว่าถือ

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

เอาสาระประโยชน์ของตนในโลกนี้ไว้ได้ ดังนี้เป็นข้อที่สาธุชนควรอนุโมทนาและถือเป็นหลักปฏิบัติ.

ด้วยเหตุนี้ เมื่อถึงคราวฌาปนกิจศพคุณนายทองคร้าม ตันติรัตนกุล ผู้คุ้นเคยมานาน แลมีศรัทธาได้เป็นสหายบริจาคทรัพย์ในการสร้างอุโบสถ วัดสารนาถธรรมาราม จึงให้พิมพ์สรรพชินธรรมเทศนาแจกเป็นอนุสรณ์ธรรมบรรณาการ แก่ผู้ที่มาในงานฌาปนกิจศพ เป็นการสนองคุณความดีตามควรแก่โอกาส ขออำนาจกุศลบุญบารมี อันเกิดจากธรรมบรรณาการนี้ จงสำเร็จประโยชน์สุขแก่คุณนายทองคร้าม ตันติรัตนกุล เมื่อทราบโดยญาณวิถีทางใดแล้ว จงอนุโมทนาให้สำเร็จผลที่ปรารถนาในสัมปรายภพนั้นโดยควรแก่คติวิสัย แลจงสำเร็จประโยชน์แก่ผู้โมทนาทั่วหน้ากัน เทอญ.

สมมานรังสีสิริ ทอดพระ

วัดสัมพันธวงศ์
วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๖.

นางทองคร้าม ตันติรัตนกุล

ชาตะ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๓๒

มรณะ ๘ ธันวาคม ๒๕๐๕

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

ประวัติสังเขป

"นางทองคร้าม ตันติรัตนกุล"

"นางทองคร้าม ตันติรัตนกุล" เป็นบุตร นายตงฮง และ นางฮั้ว รัตนทิพ เกิด ณ ๖ ฯ๓ ๙ ปีชวด ตรงกับวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๔๓๑ ได้สมรสกับ นายฮิ้น ตันโป๊เบียน แต่ไม่มีบุตรด้วยกัน จนนายฮิ้นได้ถึงแก่กรรม และนางทองคร้ามได้ครองความเป็นหม้ายตลอดมา.

"นางทองคร้าม ตันติรัตนกุล" เป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียรและมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป ทำให้เป็นที่เคารพนับถือแก่ผู้ที่เคยคบหาสมาคมด้วย อนึ่ง ท่านยังเป็นผู้ยึดมั่นและมีศรัทธาประสาทแรงกล้าในการประกอบการบุญเป็นอย่างยิ่ง ตลอดชีวิตท่านได้บริจาคทรัพย์สร้างถาวรวัตถุและอื่น ๆ เพื่อบำรุงพุทธศาสนา และเพื่ออำนวยประโยชน์สุขแก่ผู้

อื่นโดยทั่วไปเป็นอันมาก คือ

– ในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ได้มีผู้มาขอความร่วมมือจากท่านโดยเล่าว่า ที่วัดเขาหนีบ จังหวัดลพบุรี มีภิกษุและสามเณร ซึ่งเป็นนักศึกษาทางปริยัติธรรมอยู่มาก แต่ไม่มีสถานที่ศึกษา บรรดาภิกษุและสามเณรเหล่านั้นต้องเดินทางไปศึกษาที่วัดพระพุทธบาท สระบุรี เมื่อท่านได้ทราบเหตุนี้และได้ไปดูสถานที่ด้วยตนเองจนเห็นจริงแล้ว จึงได้บริจาคทรัพย์สร้าง ร. ร. พระปริยัติธรรมถวายไว้ ณ วัดเขาหนีบ หนึ่งหลัง เป็น ร. ร. ชั้นเดียว ใต้ถุนสูง กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑๕ เมตร.

– หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ได้สร้าง ร. ร. ปริยัติธรรม ณ วัดประยุรวงศาวาส เป็นตึกสองชั้นหนึ่งหลัง ต่อมาชำรุด ได้ซ่อมแซมให้เรียบร้อยอีก รวมเป็นเงิน ๑๓๘,๐๐๐ บาท.

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

- ปี พ. ศ. ๒๕๐๑ อุทิศเงินบำรุง ร. พ. หญิง เป็นเงินสมทบทุนก่อสร้างตึกคนไข้ จำนวน ๔ ห้อง เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท.
- ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้อุทิศเงินสร้างสถานีอนามัยชั้นสองที่หมู่บ้านชีทวน อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี หนึ่งหลัง พร้อมทั้งบ้านพักแพทย์.
- ได้สมทบทุนในการขุดบ่อน้ำบาดาลและสร้างหอเก็บน้ำ ณ วัดหุบมะกล่ำ จังหวัดราชบุรี.
- สมทบทุนร่วมทำบานประตูทั้งซุ้มด้วย ณ วัดสารนาถ ฯ อ. แกลง จ. ระยอง ๕,๐๐๐ บาท และได้ช่วยในการทอดกฐินบ้าง ผ้าป่าบ้างหลายคราว.
- รับซ่อมแซมองค์พระประธาน ณ พระอโบสถ วัดทองนพคุณ.

ก่อนจะถึงแก่กรรมได้ถวายเงินเพื่อสมทบทุนสร้างห้องน้ำและซ่อมวัดหุบมะกล่ำจำนวน ๔,๐๐๐ บาท.

การพิมพ์ครั้งนี้เพื่อ ... 16/12/2563

นอกจากนี้ยังได้รับจะบริจาคสร้างซุ้มและบานประตูประกอบลวดลาย ปิดทองประดับกระจก ณ วัดสารนาถธรรมาราม อำเภอแกลง จังหวัดระยองอีก ๑๐,๐๐๐ บาท.

ส่วนรายการประกอบการบุญกุศลอื่น ๆ นั้น หากจะบรรยายโดยละเอียด ก็จะต้องเปลืองหน้ากระดาษอีกเป็นอันมาก และไม่สามารถจะติดตามมาโดยละเอียดได้ เพียงเท่าที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็นับได้ว่าพอเป็นเครื่องระลึกให้เกิดปีติปราโมทย์ และเป็นแบบอย่างของผู้มีใจเป็นธรรมได้แล้ว.

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

สพฺพชินธมฺมเทสนา

พระมหารัชชมังคลาจารย์ วัดสัมพันธวงศ์

แสดงณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ในวันธรรมสวนะที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕

ภาคเช้า เวลา ๐๘.๐๕ น.

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ

สพฺพรสํ ธมฺมรโส ชินาติ

สพฺพรตึ ธมฺมรติ ชินาติ

ตณฺหกฺขโย สพฺพทุกฺขํ ชินาตีติ.

บัดนี้ เป็นมงคลดิถีที่ประชาชนผู้มีโชค ได้ตั้งจิตสดับพระธรรมเทศนา กำหนดพิจารณาเหตุผลด้วยสติปัญญา ให้เข้าใจความตามเป็นจริง แล้วถือเป็นหลัก

หนังสือพระราชทาน ที่ระลึก โดย นายศักดิ์ นายชัยยุทธ์ พลอยทุ 16/12/2563

ปฏิบัติ เพื่อขจัดอุปสัคมลทินโทษเสนียดจัญไรให้ห่างไกล ตามวิสัยของบัณฑิต เป็นการสร้างชีวิตให้สดชื่นปลอดจากทุกข์ภัยและได้รับประโยชนสุข เจริญบุญบารมี รุ่งเรืองด้วยอิฐผลตามควรแก่เวลาที่ผ่านไป ดุจปลูกพืชพันธุ์ไม้อันสูงค่าในดินดี พร้อมด้วยการฉลาดบำรุงรักษาให้งอกงามเกิดดอกออกผลตามฤดูกาล ชื่อว่า ได้สร้างมงคลสารให้แก่ตน แม้ผู้นั้นจะเป็นคนเคราะห์ร้ายมาก่อน ก็จะกลับกลายเป็นคนเคราะห์ดีมีโชคชัยได้ความสงบสุข พ้นจากทุกข์ร้อนตามปรารถนา.

ฝ่ายผู้ที่มัวเมาประมาท ไม่รู้จักอำนาจแห่งธรรม ไม่รู้คุณประโยชน์ของการรู้ธรรม (หรือธรรมดา) ไม่สนใจฟังธรรมเทศนา ไม่เข้าใจคติธรรมดา มักแลเห็นสิ่งที่เป็นโทษว่าเป็นคุณ เห็นสิ่งที่เป็นคุณว่าเป็นโทษ ไม่รู้จักประโยชนสุขที่แท้จริง สิ่งที่แวดล้อมอยู่รอบด้าน แม้ล้วนเป็นของดีมีประโยชน์ แต่ส่วนนั้นๆ ก็จะกลับเป็นโทษเป็นศัตรูล้างผลาญ สังหารกาย จิต

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

ของคนเขลาให้พิการเสื่อมเสียไป ทำจิตใจให้มืดมัว กวัดแกว่ง กระวนกระวาย ยินดียินร้าย มีทุกข์ภัยเศร้าโศก ร้อนรนไม่ได้ความสุข เหมือนคนไข้หนัก กินอะไรแม้เป็นของดี มีรสอร่อย ให้เกิดประโยชน์แก่ร่างกายจิตใจ แต่ก็กลายเป็นของแสลง เป็นยาพิษไปฉะนั้น.

สมเด็จพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็นจอมปราชญ์ศาสดาเอกในโลก เป็นผู้ระงับดับทุกข์โศกของพระองค์และหมู่สัตว์ ทั้งเทวดามนุษย์เดียรัจฉานตลอดกาลนาน ก็ด้วยการศึกษาให้รู้จักธรรมะคือคติธรรมดา แล้วทรงละอกุศลทุจริต ประกอบกุศลสุจริต ทำจิตให้ผ่องใสในโลกนี้ โดยสร้างบารมีคือคุณสมบัติอย่างยอดยิ่ง ๓๐ ให้เต็ม และได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ สังหารกิเลสบาปธรรมให้ขาดสูญ สงบสุขสมบูรณ์พ้นจากทุกข์ภัยทั้งปวงนิรันดร์ ทรงรู้เท่าทันโลกทั้งสิ้นแจ่มแจ้ง ถึงข้ามโลกได้ อยู่เหนือโลกได้

ละลายโลกได้ ไม่เป็นคนเขลาติดโลก แต่ด้วยพระมหากรุณา ทรงปรารถนาให้มนุษย์ผู้มีอินทรีย์บารมีได้สร้างสมไว้บ้างแล้ว ได้มีโอกาสสร้างบารมีให้เต็มด้วยรู้จักคุณค่าอานุภาพของธรรมะว่า กุศลธรรมและอกุศลธรรม นำผู้รู้ให้ดำเนินตามทางอันประเสริฐไม่ท้อถอยหลัง ด้วยให้ชำนะศัตรูหมู่มารโดยลำดับ จึงตรัสแสดงฤทธาศักดานุภาพของธรรมะไว้เป็นอเนกประการ ดังได้นำมาบรรหารปริยายหนึ่ง ซึ่งได้เชิญมาเป็นบทนิเขป ณ เบื้องต้นว่า

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ ความให้ธรรมย่อมชำนะความให้ทั้งหมด

สพฺพรสํ ธมฺมรโส ชินาติ รสแห่งธรรมย่อมชำนะรสทั้งสิ้น

สพฺพรตึ ธมฺมรติ ชินาติ ความยินดีธรรมย่อมชำนะความยินดีทั้งนั้น

ตณฺหกฺขโย สพฺพทุกฺขํ ชินาติ ความสิ้นไปแห่งตัณหาย่อมชำนะทุกข์ทั้งปวง.

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

เมื่อบุคคลผู้ปรีชา กำหนดพิจารณาธรรมทั้ง ๔ ข้อนี้ เข้าใจแจ่มแจ้งแล้ว น้อมมาเป็นหลักปฏิบัติกาย วาจา ใจ ก็สามารถจะเข้าถึงสารธรรม ถือเอาแก่นสารแห่งตนไว้ได้ ไม่เสียชาติ เสียชีพ ไม่ถูกบีบคั้นให้อับเฉาเศร้าหมองทุกข์ร้อน ไม่มีลูกศรเสียบแทง มีแต่สุขสันตินิราศภัยเป็นนิตย์ ผู้รู้ย่อมไม่นิ่งนอนใจ รีบทำความเข้าใจในธรรมให้ปรากฏว่า "ธรรม" คืออะไร ทำไมความให้ธรรมจึงชนะความให้ทั้งหมด พระธรรมขันธ์นั้น ทรงบัญญัติที่ไหน เมื่อกำหนดเข้าไป ก็จะเห็นได้ว่าธรรมนั้น ทรงบัญญัติที่กาย ที่ใจ ที่รูป ที่นาม จึงจัดเป็นรูปธรรม ๑ อรูปธรรม ๑ หรือจัดเป็นโลกิยธรรม ๑ เป็นโลกุตรธรรม ๑ และเป็นสังขตธรรมบ้าง อสังขตธรรมบ้าง เมื่อรวมให้สั้นก็ได้แก่เหตุ ผล สภาวะเหนือเหตุผล และรวมเป็น ๑ ก็ได้แก่ความไม่ประมาท คือมีสติรู้อยู่เป็นปกติ ผู้ไม่ประมาทแล้ว ชื่อว่าไม่ตายอยู่ ข้อที่ว่าหมายเอา

เหตุนั้น ดังคำว่า "ธมฺมญฺญุตา" ความเป็นผู้รู้จักเหตุ คือรู้เหตุแห่งสุขทุกข์ สุขทุกข์เป็นผลมาแต่เหตุ คือ กุศลธรรมและอกุศลธรรม รู้ผลรู้ประโยชน์รู้เนื้อความ จึงได้ในคำว่า "อตฺถญฺญุตา" ความเป็นผู้รู้จักผล และผลนั้นก็กลายเป็นเหตุในลำดับไป เช่นสุขเป็นเหตุให้ยินดีพอใจ ทุกข์เป็นเหตุให้ยินร้ายเสียใจ ดังลักษณะของสังสารจักร หรือสังสารวัฏฏ์ มีกิเลสเป็นเหตุให้ทำกรรม กรรมเป็นเหตุให้เกิดวิบาก (ผล) วิบากเป็นเหตุให้เกิดกิเลส เป็นเหตุผลวนกันไปไม่มีเบื้องต้น เบื้องปลาย ดังนั้นทั้งเหตุทั้งผล กุศลที่ควรเจริญ อกุศลที่ควรละ และอัพยากฤตที่เป็นกลาง ๆ ไม่ดีไม่ชั่ว ก็ชื่อว่าธรรม ธรรมนั้นจัดเป็นหมวดหมู่พอเหมาะแก่ผู้ศึกษาปฏิบัติให้สำเร็จประโยชน์ เช่นสัปปุริสธรรม ๗ เป็นธรรมที่ทำผู้ปฏิบัติได้จริง ให้เป็นสัปบุรุษ คนดีงาม น่านับถือ น่าเคารพบูชา ดังนี้.

การให้ทานธรรม นำให้สำเร็จประโยชน์แก่ผู้รับ

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

มากมายพ้นประมาณ ให้เกิดสุขสำราญทั้งปัจจุบันชาตินี้และปรโลกเบื้องหน้า และให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง คือถึงนิพพานกันในชาตินี้ก็มี เป็นความสุขที่ประณีต ไม่มีอะไรจะเทียมถึง คำยกย่องธรรมจึงมีมากมาย ดังที่พูดกันอยู่ทั่วไปว่า ธรรมเป็นอาหารวิเศษบ้าง เป็นโอสถอย่างประเสริฐบ้าง เป็นเครื่องประดับอย่างดีเลิศบ้าง เป็นแสงสว่างอย่างยิ่งบ้าง เป็นภาพพื้นที่อย่างดีบ้างเป็นต้น จะเปรียบเท่าไรก็ไม่พอกับคุณธรรม เพราะคุณธรรมสามารถทำคนแก่ให้เป็นหนุ่ม ทำคนตายให้เป็นคนไม่ตาย ผู้ได้รับธรรมทานแล้ว แม้ขั้นต่ำเพียงโสดาปัตติผล รู้ตนว่าไม่ต้องไปอบายแน่ เท่านี้ ก็มีความเคารพในพระรัตนตรัยยิ่ง ดังมีเรื่องว่า พระอินทร์สามารถทูลพระบังคนของพระพุทธเจ้าไปด้วยเศียรเกล้า การให้ธรรมจึงชนะการให้ทั้งหมด สมกับพระพุทธพจน์ที่ว่า "ปฐพฺยา เอกรชฺเชน สคฺคสฺส คมเนน วา สพฺพโลกาธิปจฺ-

เจน โสตาปตฺติผลํ วรํ" โสดาปัตติผลประเสริฐกว่า ความเป็นเอกราชในปัถพี ความไปสวรรค์ และความเป็นอธิบดีในโลกทั้งหมด เพราะรสของธรรมทำให้สงบสุขเยือกเย็นประณีตยั่งยืน ฉะนั้นโลกียสุขแม้มากมายเหลือล้น ก็ไม่ทำคนผู้มีธรรมให้มืดมนธ์ เหมือนคนได้ประดับเพชรแท้แล้ว ไม่หลงห่วงใยนิยมเพทายหรือเพชรพลอยเทียมฉะนั้น พระพุทธภาษิตประพันธ์ข้อ ๒ จึงตรัสรับรองไว้ว่า รสแห่งธรรมย่อมชำนะรสทั้งสิ้น โดยอธิบายว่า บรรดารสในโลกนี้ มีรสแห่งเบญจพิธกามคุณเป็นรสสำคัญ ที่มักทำผู้เสพแล้วให้ติดพันเพลิดเพลินมัวเมาอาลัย กลายเป็นเครื่องผูกมัดรัดรึงตรึงตรา แม้จะผูกมัดอย่างหย่อน ๆ ก็ดิ้นกันไม่ค่อยหลุด ให้เกิดสุขนิดเดียว แต่ให้เกิดทุกข์มากมาย เช่นยาเสพย์ติด มีสุรา ยาฝิ่น และเฮโรอีนเป็นต้น ทำให้เสียคนมากกว่าให้คุณ แต่ฤทธิ์เดชของมันมาก หากเป็นคนเขลาไม่รู้เท่าทัน ใจอ่อน ไม่มี

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

คุณธรรม มันก็คว้าเอาไว้ในอำนาจ ต้องเสียชาติ เสียชื่ออย่างน่าชัง ทั้งเป็นทุกข์ไม่สุกใส แม้อาหาร และโอสถของทิพย์ซึ่งมีรสอร่อย มีคุณภาพแก้หิวกระหายได้ แก้โรคได้ ก็เป็นของชั่วคราวแล้วก็อันตรธานไป ความหิวกระหายโรคภัยก็มีมาอีก ไม่สามารถทำให้จิตผ่องใสพ้นไปจากทุกข์ภัยจริง ท่านจึงว่ากามคุณเป็นบ่วงที่ตั้งอยู่แห่งมารบ้าง เป็นบ่วงมารบ้างที่จะสังหารคนเขลาไม่รู้เท่าให้พินาศไป และเปรียบไว้ว่าเป็นเหมือนยาพิษเคลือบน้ำตาล ที่ล้างผลาญผู้เบาปัญญาให้พินาศบ้าง ส่วนรสธรรมอันประเสริฐ ทำผู้ดื่มแล้วให้เกิดปีติปราโมทย์ดับความกระหาย เพราะขจัดมลทินโทษจากสันดานให้หมดไป ทำกายใจให้สะอาดผ่องใส ได้ประสพนิรามิสสุข คือดื่มรสแห่งธรรมที่สงบระงับแล้ว ไม่กระวนกระวายไม่เศร้าหมอง ไม่ต้องเดินทางลื่นหล่มวนเวียน ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดให้ทุกข์ร้อนอีกต่อไป รสธรรมจึงชนะรสทั้งสิ้นดังนี้

หนังสือพระราชทาน ๑๐๐ ปี โดยกรมศิลปากร บพิธการ พนลงฯ 16/12/2563

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสพระคาถาที่ ๓ ว่า ความยินดีในธรรม ชนะความยินดีทุกอย่างไม่จางจืด คือ

ความยินดีธรรม ย่อมชนะความยินดีทั้งนั้น เพราะความยินดีธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงธรรมเนือง ๆ มีสติตื่นอยู่ด้วยดี สมเป็นสาวกสาวิกาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังพระพุทธภาษิตตรัสไว้ว่า "สุปพุทฺธํ ปพุชฺฌนฺติ สทา โคตมสาวกา เยสํ ทิวา จ รตฺโต จ นิจฺจํ ธมฺมคตา สติ" สติของชนเหล่าใดไปแล้วในธรรม ทั้งกลางวันกลางคืนเป็นนิตย์ ชนเหล่านั้นชื่อว่าเป็นพระสาวกของพระโคดม ตื่นอยู่ตื่นดีแล้วในกาลทุกเมื่อ คนตื่นย่อมไม่ฝัน คนหลับเพราะกิเลสมักฝันอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน ดีบ้างร้ายบ้าง การยินดีอย่างอื่นที่นิยมว่ายอดเยี่ยมเช่น จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว แก้วมณี นางแก้ว ขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว ปริณายกแก้ว อันเป็นสมบัติของพระเจ้าจักรพรรดิราชก็สามารถให้เกิดสุขได้บ้าง แต่ไม่สามารถจะป้องกัน

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

โลภ โกรธ หลง และเกิด แก่ เจ็บ ตายได้ เพราะเป็น เพียงโลกิยทรัพย์ ไม่ใช่อริยทรัพย์ นับว่าแพ้ความยินดีในธรรม เพราะความยินดีในธรรม สามารถเปลี่ยนภาวะที่ทรามให้ดี ทำกัลยาณชนให้เป็นอริยชน ทำอริยชนให้เป็นพระขีณาสวบุคคล คือทำตัณหาให้สิ้นไปในที่สุด ย่อมชนะทุกข์ทั้งปวงได้.

การสิ้นไปแห่งตัณหาย่อมชำนะทุกข์ทั้งปวงได้นั้น กล่าวสั้น ๆ ก็เพราะดำเนินตามทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ คือดำเนินกาย วาจา ใจ ตามอริยมรรคประกอบด้วยองค์ ๘ มี "สมฺมาทิฏฺฐิ" เห็นชอบ ได้แก่เห็นอริยสัจทั้ง ๔ เป็นต้น ตั้งใจกำหนดอารมณ์ให้จิตสงบ ประกอบด้วยองค์ฌาน สังหารนิวรณ์ ๕ ซึ่งเป็นเครื่องกีดกั้นไม่ให้บรรลุความดี ให้สงัดจากใจ คือละความพอใจในกามคุณต่าง ๆ เสีย ทำความพอใจในอารมณ์ที่ควรกำหนดรู้ ละความพยาบาทความยินร้ายเสีย ปลูกเมตตาไว้ ตั้งใจกำหนด

อารมณ์ที่สว่าง กำจัดความง่วงซึมเสีย ทำความพอใจในอารมณ์ที่ควรกำหนดรู้ สลัดความฟุ้งซ่านเสีย ด้วยการมุ่งจ้องกำหนดอารมณ์ที่หมายอันเดียว ตัดความสงสัยทั้งสิ้นเสีย ยินดีในการงานอันเป็นหน้าที่โดยตรงอย่างเดียว ระวังใจไม่ให้น้อมไปในทางทุจริต โดยกำหนดเห็นจิตกับอารมณ์กำลังจดจ่อ ก่อให้เกิดความรู้ลักษณะของอารมณ์ตามเป็นจริง ว่าไม่เที่ยงแปรอยู่เป็นทุกข์ทนอยู่ไม่ได้ เป็นอนัตตาว่าไม่พึ่ง ดังพระบาลีที่ว่า "สมาหิโต ยถาภูตํ ปชานาติ" เมื่อใจตั้งมั่นแล้ว ย่อมรู้เห็นสังขารตามเป็นจริง ว่าเป็นสิ่งที่ประกอบด้วยทุกข์โทษภัยแล้ว ย่อมเบื่อหน่ายคลายความนิยมชมชอบ ถึงสละคืนให้เป็นของโลก จิตจึงหลุดพ้นจากอารมณ์เครื่องเศร้าหมอง พ้นจากตัณหาอุปาทาน เป็นผู้พิชิตมาร พิชิตกาลทั้งปวง ซึ่งตามปกติ มารย่อมรังควานคน สัตว์ และกาลย่อมกินสัตว์ทั้งหลายไม่หยุดหย่อน แต่มารไม่เห็นผู้ประเสริฐซึ่ง

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

ระงับสังขารอยู่เหนือโลก ผู้รู้พิจารณาละลายโลกเสียแล้ว แม้กาลเวลาก็ไม่สามารถกินผู้ถึงสารธรรม ๕ ได้ ตรงกันข้าม ผู้ถึงอมตธรรมกลับเป็นผู้กินกาลเสียทั้งสิ้น ทั้งอดีต อนาคต และปัจจุบัน ด้วยรู้เท่าทันว่าบัญญัติตามอาการของสังขาร ด้วยอยู่เหนือกว่า จึงไม่มีช้า ไม่มีเร็ว ไม่มีใกล้ ไม่มีไกล ไม่มีนอก ไม่มีใน ไม่มีไป ไม่มีมา ไม่มีดี ไม่มีชั่ว เพราะระงับสังขารแล้ว ลอยบุญลอยบาปเสียสิ้นแล้ว จึงชื่อว่าชนะทุกข์ทั้งปวง.

ฉะนั้น หากท่านที่มีโอกาสสดับฟังด้วยดี อธิษฐานใจให้ได้ประพฤติปฏิบัติด้วยความไม่ประมาท ธรรมธาตุอันประเสริฐก็จะปรากฏเป็นสมบัติของท่าน ทำให้ท่านเป็นอนุพุทธะ ถึงภาวะอันประเสริฐดังแสดงมา. พระธรรมเทศนาสมควรแก่เวลา ด้วยประการฉะนี้.

ห้องสมุดหนังสืออนุสรณ์งานศพ วัดมะ
๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๕

ร. พ. มหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร จังหวัดพระนคร
นายพินิจ อู่สำราญ ผู้พิมพ์โฆษณา ๑๔/๓/๒๕๐๖

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บุญพัฒภูมิ หมดอายุ 16/12/2563

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย
ถนนพระสุเมรุ หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร โทร. 23111
นายพินิจ อู่สำราญ ผู้พิมพ์โฆษณา พ.ศ. ๒๕๐๖

ดาวน์โหลดจากระบบ TUDC โดย นายสำรวย บานชัยภูมิ หมดอายุ 16/12/2563